

Obsah

Úvodní slovo	11
Úvodní slovo k 5., aktualizovanému a rozšířenému vydání	13
1 Rozdílné tváře dramatu	15
<i>Milan Valenta</i>	
1.1 Paradiadelní systémy edukační povahy	17
1.1.1 Dramatická výchova	17
1.1.2 Divadlo ve výchově	18
1.2 Paradiadelní systémy terapeutické povahy	19
1.2.1 Psychodrama	20
1.2.2 Sociodrama	22
1.2.3 Psychogymnastika	23
1.2.4 Teatroterapie	23
1.3 Další paradiadelní systémy	26
2 Co je dramaterapie	29
<i>Milan Valenta</i>	
2.1 Definice dramaterapie	29
2.2 Odlišnosti mezi dramaterapií a psychodramatem	31
2.3 Odlišnosti mezi dramaterapií a výchovnou dramatikou	33

2.4	Vzájemné vztahy paradivadelních oborů v systému	36
2.4.1	<i>Duální pojetí dramaterapie</i>	38
2.4.2	<i>Dramaterapie z hlediska přístupu terapeuta</i>	41
2.5	Klientela dramaterapie	49
2.6	Cíle dramaterapie	49
2.7	Improvizace a další prostředky dramaterapie	52
2.8	Formy dramaterapie	54
3	Interdisciplinární zdroje dramaterapie	57
	<i>Milan Valenta</i>	
3.1	Dramaterapie a hra	58
3.1.1	<i>Johan Huizinga</i>	58
3.1.2	<i>Roger Caillois</i>	59
3.1.3	<i>Pojetí hry v transakční analýze Erika Berneho</i>	61
3.2	Dramaterapie a vývojová psychologie	64
3.2.1	<i>Erik H. Erikson</i>	64
3.2.2	<i>Jean Piaget</i>	66
3.3	Dramaterapie a dramatická výchova	69
3.3.1	<i>Modely vývoje dramatické akce</i>	70
3.3.2	<i>Úrovně vstupu do role</i>	71
3.4	Dramaterapie a psychoterapie	73
3.4.1	<i>Hlubinná psychoterapie</i>	74
3.4.2	<i>Kognitivně-behaviorální psychoterapie</i>	76
3.4.3	<i>Humanistická (antropologická) psychoterapie</i>	77
3.4.4	<i>Relaxační a psychofyziologické postupy</i>	78
3.5	Dramaterapie a rituál	78
3.5.1	<i>Antropologicko-terapeutický vhled</i>	81
3.5.2	<i>Rituální model divadla</i>	98
3.5.3	<i>Závěr</i>	109
3.6	Dramaterapie a teorie divadla	113
3.6.1	<i>Divadelní jazyk založený na pohybu a zvuku</i>	120
3.6.2	<i>Divadelní jazyk založený na obrazech a sochách-loutkách</i>	122
3.6.3	<i>Dialog a jednota protikladů</i>	123
3.6.4	<i>Triumf a zoufalství, chaos a řád</i>	124

3.6.5	<i>Metafyzická integrace</i>	124
4	Základní pojmy v dramaterapii	133
	<i>Milan Valenta</i>	
4.1	Katarze, abreakce a korektivní emoční zkušenost	133
4.2	Další účinné faktory skupinové terapie	137
4.3	Role	139
4.4	Skupinová dynamika	143
4.5	Distancování	145
5	Historie a současnost dramaterapie	149
5.1	Historické kořeny	149
	<i>Milan Valenta</i>	
5.2	Dramaterapie v západních zemích a u nás	152
	<i>Milan Valenta, Ivana Lessner Lištiaková, Jakub Vávra</i>	
5.2.1	<i>Západní Evropa</i>	152
5.2.2	<i>Slovensko</i>	153
5.2.3	<i>Současná situace v České republice</i>	155
5.3	Výzkum a evaluace	159
	<i>Lenka Šílarová Veitová, Ivana Lessner Lištiaková</i>	
5.3.1	<i>Výzkum v dramaterapii</i>	159
5.3.2	<i>Evaluace v dramaterapii</i>	163
5.4	Vybrané přístupy v dramaterapii	172
	<i>Milan Valenta</i>	
5.4.1	<i>Developmental Transformations (David R. Johnson)</i>	175
5.4.2	<i>Sesame Approach (Marian Lindkvist)</i>	177
5.4.3	<i>Rolová teorie a rolová metoda (Robert J. Landy)</i>	179
6	Taxonomie dramaterapeutických rolí z archetypálního hlediska	185
	<i>Milan Valenta</i>	
6.1	Princip a metoda rolí	186
6.1.1	<i>Invokace (vzývání) role</i>	187

6.1.2	<i>Pojmenování role</i>	187
6.1.3	<i>Hraní a propracování rolí</i>	188
6.1.4	<i>Explorace subrolí</i>	190
6.1.5	<i>Reflektování role</i>	191
6.1.6	<i>Vztahování fiktivní role k všednímu životu</i>	191
6.1.7	<i>Integrovaní rolí za účelem vytvoření funkčního systému rolí</i>	192
6.1.8	<i>Sociální modelování</i>	193
6.2	Obsahy nevědomí a archetypy	194
6.3	Rolové (arche)typy	196
6.3.1	<i>Somatické role</i>	198
6.3.2	<i>Kognitivní role</i>	202
6.3.3	<i>Afektivní role</i>	203
6.3.4	<i>Sociální a kulturní role</i>	205
6.3.5	<i>Duchovní role</i>	211
6.3.6	<i>Estetické role</i>	212
6.4	Přehledná taxonomie rolí	214
7	Dramaterapeutický proces	221
7.1	Teorie dramaterapeutického procesu	222
	<i>Lenka Šílarová Veitová</i>	
7.1.1	<i>Klíčové procesy v dramaterapii dle teorie P. Jonese</i>	222
7.1.2	<i>Proces transformace</i>	227
7.2	Struktura dramaterapeutického procesu	230
	<i>Milan Valenta</i>	
7.2.1	<i>Ujasnění cílů při plánování sezení (z pohledu dramaterapeuta)</i>	230
7.2.2	<i>Struktura dramaterapeutického sezení</i>	231
7.2.3	<i>Etapy terapeutického procesu</i>	235
8	Techniky	237
	<i>Milan Valenta</i>	
8.1	Techniky vybrané pro začátek lekcí (sezení)	237
8.1.1	<i>Citová exprese</i>	237
8.1.2	<i>Skupinová interakce</i>	244

8.1.3	<i>Tělesná aktivace</i>	246
8.1.4	<i>Budování důvěry ve skupině</i>	250
8.1.5	<i>Pozorování a koncentrace</i>	252
8.2	Techniky vybrané pro pokračování lekcí (sezení)	254
8.2.1	<i>Exprese a komunikace</i>	255
8.2.2	<i>Techniky rozvíjející role a charakter</i>	261
8.2.3	<i>Kooperace terapeutické skupiny</i>	266
8.2.4	<i>Sebepoznávání</i>	271
8.3	Techniky pro uzavření lekce a terapeutické série	281
8.3.1	<i>Dávání a přijímání</i>	281
8.3.2	<i>Skupinová tvořivost</i>	283
8.3.3	<i>Skupinová percepce</i>	286
8.3.4	<i>Pohled zpět a slavnosti</i>	287
9	Strukturované dramaterapeutické projekty	291
	<i>Milan Valenta</i>	
9.1	Přehled konvencí využitelných v dramaterapeutických projektech	292
9.2	Náměty dramaterapeutických projektů	307
9.2.1	<i>Spontaneita</i>	307
9.2.2	<i>Tvořivost a improvizace</i>	315
9.2.3	<i>Komunikace</i>	320
9.2.4	<i>Hra v roli</i>	327
9.2.5	<i>Estetická distance</i>	332
9.2.6	<i>Poruchy paměti</i>	340
9.2.7	<i>Poruchy pozornosti</i>	343
9.2.8	<i>Mentální retardace</i>	348
9.2.9	<i>Dramaterapie se seniory</i>	361
9.3	Možnosti dramaterapeutické intervence u osob s poruchou autistického spektra	374
	Literatura	383
	Rejstřík věcný	391
	Rejstřík jmenný	397